

N:o 63.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 1 april 1909.
— — — — Andra Kammaren den 1 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion om åvägabringande af lagbestämmelser för betryggande af skogens återväxt å område, hvarest afverkningsrätt upplåtits åt utlänning.

(Lagutskottets utlåtande n:o 34).

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har enskild motionär framställt förslag om åvägabringande af lagbestämmelser i syfte att betrygga skogens återväxt å område, hvarest afverkningsrätt upplåtits åt utlänning.

Utlännings rätt att tillgodogöra sig naturtillgångar här i landet eller här idka näring är i åtskilliga afseenden inskränkt. Sålunda skall enligt kungl. förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 i hvarje fall på särskild pröfning af Konungen bero, om utländsk man eller kvinna må här i riket idka handels- eller fabriksrörelse, handverk eller annan handtering, drifva masugn eller hytta, stångjärnsbruk, manufakturverk eller annan inrättning, som afser tillgodogörande eller förädling af mineralrikets alster och ej är att anse såsom handverk. Ansökning om rätt att idka handels- eller fabriksrörelse, handverk eller annan handtering skall åtföljas bland annat af vederhäftig borgen eller

annan säkerhet för utskylder till staten och kommunen. Vidare har i kungl. kungörelsen den 3 oktober 1829 stadgats, att utländsk undersåte icke skall vara berättigad att i riket förvärfva och besitta fast egendom, utan att han därtill undfått Eders Kungl. Maj:ts tillstånd. Utlänning får ej heller här i landet inmuta mineralfyndighet eller utan särskildt tillstånd förvärfva eller bearbeta inmutad mineralfyndighet eller idka grufdrift, eller vara hufvudredare i svenska fartyg eller idka flottning i allmän flottled inom svenskt område utan att ställa vederbörligen godkänd säkerhet för fullgörande af hvad flottande åligger m. m. Enligt hvad Riksdagen inhämtat lär det aldrig förekomma, att Eders Kungl. Maj:ts meddelar utlänning, som är bosatt utom riket, tillstånd, hvarom ofvan nämnts, utan att därvid det villkoret knytes, att sökanden skall hafva ett i orten bosatt ombud, som är svensk undersåte, hvilken äger för honom tala och svara. Är fråga om rätt att förvärfva och besitta fast egendom, uppställs detta villkor äfven om sökanden är bosatt i Sverige.

Utlännings rätt att här i riket afverka skog torde ej kunna anses såsom sådan rörelse eller handtering, som afses i ofvanberörda bestämmelser i näringsfrihetsförordningen. Denna rätt är icke heller eljest underkastad några särskilda inskränkningar utöfver de för svenskar i detta afseende gällande. Detta förhållande synes desto mera ägnadt att påkalla lagstiftarens uppmärksamhet, som med afverkningsrättens utöfvande följa särskilda skyldigheter, hvilkas fullgörande äro af vikt för det allmänna.

Enligt 1 § i lagen angående vård af enskildes skogar den 24 juli 1903 åligger skyldigheten att vidtaga åtgärder, som erfordras för betryggandet af återväxten af skogen å mark, som blifvit utsatt för vanskötsel, den, som låtit sig komma vanskötseln till last. »Är af ägare afverkningsrätt upplåten till annan och har denne gjort sig till vanskötsel skyldig, vare», säger lagen, »jämväl ägare ansvarig för att sådana åtgärder vidtagas, äge dock af den skyldige söka åter hvad han sålunda nödgas utgifva.» Beträffande ifrågavarande paragraf, som erhållit sin formulering af det särskilda utskott, som vid 1903 års riksdag behandlade förslaget till lagen, anförde samma utskott bland annat följande: »Till fullo delande den af högsta domstolen uttalade uppfattning, att den, som öfverträdit lagens föreskrifter, bör drabbas af de för öfverträdelsen stadgade påföljder och att således, då vanskötsel af skogsmark ägt rum, den, som låtit vanskötseln komma sig till last, skall vara pliktig att vidtaga de åtgärder, som för återväxtens betryggande äro erforderliga, har ut-

skottet låtit denna grundsats främst erhålla sitt uttryck i nämnda paragraf. Men af praktiska skäl och med hänsyn till angelägenheten däraf, att lagen varder i möjligaste mätto effektiv, har utskottet tillika funnit nödvändigt att, för den händelse af ägare afverkningsrätt upplåtits till annan och denne gjort sig skyldig till vanskötsel, jämväl ägare — den, som meddelat upplåtelsen eller hans efterträdare i rätten till fastigheten — blifver ansvarig för att sådana åtgärder vidtagas. En ägare af skogsmark skulle nämligen eljest alltför lätt kunna kringgå lagens bestämmelser genom skenupplåtelse af afverkningsrätt till annan person, som saknade medel att verkställa de åtgärder för återväxtens betryggande, hvartill han enligt lagen blefve skyldig, eller som genom att afvika undandroge sig berörda skyldighet.»

Äfven om det enligt Riksdagens uppfattning är tydligt, att stadgandena i denna paragraf skola så tolkas, att ägare är i samma ordning ansvarig för vidtagande af här afsedda åtgärder som afverkningsrättshafvare, har dock, enligt hvad Riksdagen inhämtat, stadgandena understundom så förståtts, att skogsvårdsstyrelserns ansett sig förhindrade hålla sig till ägare, förrän åtgärder mot afverkningsrättshafvaren visat sig fruktlösa. Bortsett emellertid från denna omständighet, kommer dock utlänning, om han såsom afverkningsrättshafvare gör sig skyldig till sådan vanskötsel, som här afses, faktiskt ofta i en i förhållande till landets egna invånare gynnad ställning, hvilken här särskildt framträder i processuellt hänseende.

Stämning i hithörande mål skall ske till den domstol, där skogen är belägen, såvida ej skogsvårdsstyrelse enligt lagens 4 § på den försumlige utlänningen-afverkningsrättshafvarens bekostnad verkställt på styrelsen ankommande åtgärder för skogens återväxt, och denna kostnad af styrelsen återsökes, eller fråga är om ägares regressrätt mot afverkningsrättshafvare enligt 1 § i lagen. Att gifva i utlandet vistande utlänning del af stämning till domstol här i landet eller af hos öfverexekutor här i riket gjord ansökning om afverkningsförbud, möter naturligtvis stora svårigheter. I de fall, där rättegång i hithörande mål kan anhängiggöras vid utländsk domstol, d. v. s. om anspråket afser ersättning, som nyss nämnts, till skogsvårdsstyrelse eller skogens ägare, äro omgången och kostnaderna för rättegången naturligen vida större än i allmänhet är fallet, om afverkningsrättshafvaren är svensk. Men äfven om utlänning skulle anträffas med stämning här i landet och dömas af svensk domstol, återstår svårigheten att få domen verkställd i utlandet,

där detta kan ifrågakomma och vara nödvändigt på grund af att utlänningen saknar egendom i Sverige.

Att afverkningsrättshafvare är utlänning, kan alltså såväl för skogs-vårdsstyrelse som för ägare af skogsmarken innebära en ingalunda oväsentlig inskränkning i den dem eljest i allmänhet tillkommande möjlighet enligt ifrågavarande lag. För en sådan inskränkning synes Riksdagen allt fog saknas. Enligt Riksdagens uppfattning kan det därför icke vara annat än riktigt, att åtgärder vidtagas i af motionären föreslaget syfte. Beträffande det närmare innehållet af en blifvande lagstiftning i detta afseende — hvilket blott efter en närmare utredning lärer kunna an-gifvas — vill Riksdagen endast framhålla, att utlänning för erhållande af rätt till skogsafverkning här i landet synes böra åläggas skyldighet dels att ställa säkerhet för fullgörande af de åtgärder, som för åter-växtens betryggande enligt lag ankomma på honom, dels ock att, i den mån så kan anses erforderligt, för sig hafva här i landet bosatt svenskt ombud, som för honom kan tala och svara.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anhålla om lag-bestämmelser för att gentemot utlänning, till hvilken upplåtits afverk-ningsrätt till skog, må vinnas större säkerhet för fullgörande af de till återväxtens betryggande å skogsmarken erforderliga åtgärder.

Stockholm den 31 mars 1909.

Med undersåtlig vördnad.